

Siperiankurppa *Gallinago megala* soidinsi useita viikkoja Tohmajärvellä. Huomaa siiven päälle peitinhöyhenkenttään muodostuva vaalea lautuma ja tasaväriäinen siiven takareuna, jotka erottavat linnun taivaanvuohesta. Kuva: MIKA BRUUN

Rariteettikomitean hyväksymät vuoden 2008 harvinaisuushavainnot

Aleksi Lehikoinen, Tapio Aalto, Pekka J. Nikander, Jyrki Normaja, Visa Rauste & William Velmala

BirdLife Suomen rariteettikomitea (RK) käsittelee vuodelta 2008 tähän katsaukseen 165 lomaketta, joista hyväksyttiin 144 eli 87 %. Muiden vuosien havaintoja saatiin myös käsiteltä loppuun sen verran, että katsauksen kokonaislomakemäärä on 188. Näistä hyväksyttiin 163 havaintoa (87 %). Vuoden 2008 lomakkeista 59 %:iin liittyi joko valokuva, video tai äänite.

Suomelle uusia lintulajeja hyväksyttiin A-kategoriaan kaksi, siperiankurppa ja viirukerttuli. Uusina alalajeina hyväksyttiin lumihanhen alalaji *atlanticus* sekä kaksi havaintoa nimialalajin tilitistä. Muita korkeintaan kymmenen kertaa tavattuja, hyväksytyjä lajeja olivat pitkäjalka, keltajalkaviklo, ruosterastas, aavikkotulkku ja mäntysirkku. Alalajiharvinaisuuksista mainittakoon maamme neljäs *islandica*-alalajin mustapyrstökuri (ensimmäinen keväinen vanha lintu). E-kategoriaan hyväksyttiin maamme toinen punatavi.

Tavallista enemmän havaittiin mm. käärmeoktia, palsasirrejä, lunneja, taigakirvisiä ja mustapäätaskuja. Toisaalta esimerkiksi punapäänarskua (aiemmilta vuosilta 84 yksilöä) tai ruskouunilintua (aiemmin 77 yksilöä; edellinen nollavuosi 1996) ei tavattu 2008 lainkaan.

RK-toiminta on varsin vakiintunutta rutiinivaihtelua, jonka kehittäminen on vähittäistä reagoimista muuttuviin olosuhteisiin. Nyt saatavalta on saman vuoden kuluessa tapahtunut useita tiedottamisen arvoisia asioita.

Uudistunut lomake ja sähköinen käsittely

Syksyllä julkaistiin uusittu RK-lomake, johon oli tehty useita lähinnä teknisiä parannuksia. Samalla täyttöohje päivitettiin vastaamaan 2000-luvun digitaalisia vaatimuksia. Lomake löytyy RK:n web-sivuilta <http://www.birdlife.fi/havainnot/rariteettikomitea>.

shtml. Vanhoja lomakepohjia ei ole enää syytä käyttää.

Vielä alkuvuodesta 2007 lomakkeet (joista valtaosa tietenkin toimitettiin sihteerille sähköisesti) monistettiin jäsenille paperilla. Vuoden 2008 aikana tästä on luovuttu, ja nyt kaikki käsittely tapahtuu sähköisesti. Lomakkeita voi toki edelleen lähettää myös paperilla, mutta paperilomakkeet skannataan sähköisiksi, mikä osaltaan lisää sihteerin työmäärää.

Arkistoinnin suhteen ei vielä ole uskallettu siirtyä pelkästään sähköiseen versioon, vaan toistaiseksi arkistoa pidetään kahdessa sisällöltään identtissä muodossa: virallinen arkisto tulostetaan edelleen paperille ja säilytetään mappeihin. Tästä ilmeisesti luovutaan pian, kunhan sähköisen arkiston säilymistä saadaan varmuus. Yleisenä kysymyksenä sähköinen arkistointi on periaatteessa edelleen ratkaisematta (kun siis puhutaan arkistoinnissa sanan varsinaisessa merkityk-

sessä eli aineiston olisi säilyttävä mieluummin vuosisatoja kuin vuosikymmeniä), mutta RK-arkiston volyymi ja kertymä ovat niin vaatimattomia, että sen suhteen päästäneen riittävään ratkaisuun lähiaikoina.

X-arkisto

Sisällöllisesti tärkein muutos RK:n toimintatavoissa on ns. "X-arkiston" käyttöönotto. Perinteisesti kukin ilmoitus on pyörinyt RK-koneistossa ("pöydällä") niin kauan, että se on joko hylätty tai hyväksytty. Viime aikoina on kaikkialla kiinnitetty kasvavaa huomiota yhä heikommin erottuviin taksoneihin, joita on perinteisesti pidetty alalajeina ja joista käsikirjoissa on usein kuvattu vain tyypillisiä piirteitä. Joitakin näistä on viime vuosina alettu tulkita lajeiksi, tyypillisesti molekyylogeneettisiin tuloksiin perustuen, ja samalla niihin on alettu kiinnittää huomiota maastossakin. Esimerkkejä ei eurooppalaisia lintulehtiä lukevan tarvitse kauaa miettiä: Mistä tunnetaan varmuudella esiäikuiset etelänharmaalokit? Millainen keltävästäräkki voidaan Suomessa määrittää alalajiksi *feldegg*? Mitkä ovat *lineatus*-haarahaukan määrittämissä kriteerit? Vastaavat ongelmat tulevat varmuudella lisääntymään.

Tämä kehitys on tietenkin pelkästään myönteistä ja se on huomattavasti lisännyt tietämystä Euroopan lintujen levinneisyyksistä ja liikkeistä. RK-työskentelylle tällaiset taksonit kuitenkin aiheuttavat haasteita: vaikka määrittäminen joissain tilanteissa saattaa olla helppoakin, useinkaan ei ole olemassa kunnollisia, aineistoihin perustuvia selvityksiä siitä, millaisilla kriteereillä ja kuinka luotettavasti niitä voi määrittää normaalin esiintymisalueen ulkopuolella eli rariteetteina. RK:t muuallakin kuin Suomessa tuntevat olevansa kohtuuttoman tehtävän edessä, vaikka kriteerit tietenkin pyritään selvittämään sekä omin tutkimuksin että yhteistyössä muiden komiteoiden kanssa. Aina tämä ei tunnu riittävän, kun tarvittaisiin runsaasti perustutkimusta museoissa, maastossa, sonogrammien äärellä ja/tai DNA-laboratorioissa.

Havaintojen pitäminen aktiivisessa käsittelyssä ei tunnu tarkoituksenmukaiselta sen enempää RK:n kuin havainnoijienkaan kannalta, ellei lähitulevaisuudessa odoteta tietämyksen kyseessä olevasta määrittämisongelmasta lisääntyvän. Epätietoisuus saattaa johtaa vähentyneeseen mielenkiintoon maastossa, lintujen huonoon dokumentointiin ja ilmoitusten laiminlyöntiin, jos RK vain pitää niitä pöydällä. Esimerkkejä takavuosilta ovat selkälölkien ja *cabaret*-urpiaisten mapit.

RK:n käsityksen mukaan on parempi sanoa suoraan "missä mennään" kuin vakuutella, että "asia kyllä selviää ihan kohta". X-arkistoon siirron kriteerit täyttävät havainnot siirretään sinne ja asiasta ilmoitetaan havainnoijalle. Havainnot eivät ole hyväksytyjä, eivätkä hylättyjä. Niitä ei tarkastella joka kokouksessa, vaan otetaan esille, kun tietoa on kertynyt siinä määrin lisää, että päätöksiä voidaan tehdä. RK:n käsityksen mukaan tällainen menettely nykyistä paremmin rohkaisee tekemään ilmoituksia huonosti tunnetuista harvinaisuuksista ja havainnoista voidaan myös aktiivisesti kerätä, toisin kuin tilanteessa, jossa hylkääminen on tiedon puutteesta johtuen todennäköinen vaihtoehto. RK:n mielestä on tärkeintä, että kaikki havainnot potentiaalisesti mielenkiintoisista taksoneista saadaan talteen keskitettyyn paikkaan, vaikka niiden käsittely ei nykyisin tiedoin tuntuisikaan mahdolliselta. Tietoja X-arkistoon siirretyistä havainnoista voidaan harkinnan mukaan julkaista kommenttien kanssa RK-katsauksissa tai erillisissä artikkeleissa.

Kun tällainen arkisto on olemassa, ei RK:n mielestä ole tarkoituksenmukaista tallentaa siihen jyrkän ehdottomasti pelkästään dokumentteja linnuista, jotka ovat suoraan tekemisissä jonkin kulloisellakin RK:n listalla olevan nimikkeen kanssa, vaan harkinnan mukaan myös muuta sellaisia aineistoa, jonka arvellaan kiinnostavan tulevia komiteoita tai harvinaisuuksia tutkivia henkilöitä. Ajankohtaisena esimerkkinä voi mainita dokumentit otaksutuista arosuohaukaristeymis-

tä, vaikka laji ei enää RK:n tarkastettaviin kuulukaan. Tarkempi rajanveto sisällön suhteen jää tehtäväksi käytännön tapauksissa. Missään tapauksessa ei ole tarkoitus kerätä raportteja poikkeavanvärisistä heinäorsista, tavanomaisista risteymistä tai sellaisista hankalista rajatapausyksilöistä, joista havainnoja tulee runsaasti.

Uudistuneen RK-lomakkeen yläosassa vaihtoehto "määrittämissä pyyntö RK:lle" on ilmoittajan kannanotto, että havainnoista saataisi kuulua X-arkistoon. On kuitenkin syytä korostaa, että RK itse tekee päätöksen siitä, mitkä havainnot X-arkistoon viedään. Britannian BBRC:n "Informal report" (Kehoe 2006) on yksi tapa lähestyä samaa ongelmaa, josta BBRC ei ole tarkemmin kertonut, miten se käsittelee näitä raportteja.

RK:n tietokanta

RK on tätä katsusta luettaessa lopulta saanut tallennettua omaan tietokantaansa kaikki käsitellyt havainnot! Tämä saattaa olla monelle yllätys, sillä havainnothan ovat vuosia olleet netissä kaikkien nähtävissä. Netin versio ei kuitenkaan ole perustunut RK:n omaan tallennukseen, vaan havainnot katsauksista tallentaneiden Tapio Tohmon ja Timo Pulliaisen työhön. Heille esitämme jälleen kerran kiitokset. RK tarvitsee kuitenkin omaan käyttöönsä tarkemmat tiedot kaikista havainnoista, myös hylätyistä, ja ennen kaikkea diarionumerot, joita ei ole julkaistu.

Jo pitkään havainnot on tietenkin tallennettu tietokantaan sitä mukaa kuin ne ovat tulleet komitealle. Ongelmana ovat olleet historian alkuvuodet. Nyt lopulta kaikki vanhatkin havainnot on saatu naputeltua tiedostoihin, jotka on yhdistetty yhdeksi "master-tietokannaksi". Siinä on vielä pieniä puutteita ja tietenkin virheitä, jotka pyritään löytämään ja korjaamaan ensi vaiheessa vertaamalla kantaa netissä olevaan versioon. Tämän tarkastuksen jälkeen RK-datasta on olemassa vain yksi versio, josta saadaan jalostetuksi erilaisia listauksia, kuten nettiversio. Lisäksi kuluneen vuoden aikana on tallennettu RK:n vanhat katsaukset, jotka ovat luettavissa pdf-muodossa RK:n kotisivuilla.

Vanhojen havaintojen uudelleenkäsittelystä

RK:n perustamista edeltävän ajan (–1974) havaintojen käsittelyn periaatteita selvitettiin edellisessä katsauksessa. Lyhyesti: RK on 1980-luvulla tarkastanut kaikki havainnot lajeista, jotka oli vuoden 1982 loppuun mennessä tavattu Suomessa korkeintaan viisi

X-arkisto

Havainnoista siirretty X-arkistoon, jos

- se on tarkasti dokumentoitu (yleensä vaaditaan ns. kovia dokumentteja kuten valokuvia)
- se koskee nimikettä, jonka täsmällisistä määrittämissä kriteereistä ei vallitse selkeää kansainvälistä yhteisymmärrystä, eikä Suomen RK:lla ole niihin vakiintunutta kantaa
- nopealla aikataululla, esimerkiksi komitean jäsenten tutkimustyön seurauksena, ei tällaista tietoa ole odotettavissa
- pitemmällä aikajänteellä sen sijaan on oletettavissa, että tietämys tulee olennaisesti kasvamaan.

kertaa. Jos tällaisista lajeista löytyy tarkastamattomia vanhoja havaintoja, ne kuuluvat edelleen RK-tarkastuksen piiriin.

Toinen ajoittain esiin nouseva kysymys on tarve tarkastaa uudelleen RK:n jo hyväksymiä, yleensä vanhempia havaintoja. Aina-kin kansallisia ja kansainvälisiä suurharvinaisuuksia koskevien havaintojen pitäisi olla niin hyvin dokumentoituja, että ne kestävät ajan myötä muuttuvat hyväksyttävyyden kriteerit. Toisaalta uudelleen tarkastamiseen liittyy isoja sekä periaatteellisia että käytännöllisiä ongelmia: millä kriteereillä kertaalleen hyväksytyjä havaintoja tulisi tarkastella ja kuinka paljon tähän on tarkoituksenmukaista käyttää rajallisia resursseja? Satojen havaintojen johdonmukaiseen uudelleenarviointiin ei yksinkertaisesti ole voimavaroja. Vuosien mittaan RK on käsitelty yhteensä jo noin 13 000 havaintoilmoitusta.

Kun RK toivottavasti lähiaikoina lopulta saa tietokantansa kuntoon, se muotoilee toimintalinjan, jonka puitteissa vanhoja havaintoja voidaan johdonmukaisella tavalla tarkastella uudelleen. Toistaiseksi havaintoja on otettu uudelleen tarkastettavaksi vain alueellisia faunistisia teoksia valmistelevien työryhmien pyynnöstä. Tässä katsauksessa julkaistaan tulos yhdestä uudelleentarkastuksesta (ainoa havainto Suomen lajistalta nyt poistetusta munkkikorppikotkasta), jonka tausta on poikkeuksellinen: ulkopuolinen taho ilmoitti RK:lle, ettei julkaistussa tiedonannossa ole perusteita hyväksytylle iänmääritykselle. Perusteita ei löytynyt myöskään RK:n hallussa olevasta aineistosta, joten iänmääritys olisi pitänyt poistaa teknisluontoisena korjauksena. Kun dokumentteihin näin oli jouduttu perehtymään, oli pakko todeta, etteivät lajinmäärityksen perusteet tässä maallikkohavainnossa mitenkään täytä 2000-luvun hyväksymiskriteereitä. Katsottiin parhaaksi käsitellä koko havainto uudelleen ja poistaa se hyväksytyjen havaintojen joukosta. Alunperinkin hyväksymisen kynnystä näytti laskeneen se, että havainnon tulkittiin koskevan todennäköistä karkuria. Nykyään havainnon kategoria ei vaikuta lajinmäärityksen hyväksymiskriteereihin. Jatkossakaan havaintoja ei pääsääntöisesti oteta käsitelyyn pelkästään sillä perusteella, että niissä on "jonkun mielestä jotain epäilyttävää", vaan RK muotoilee asiassa yleisen linjan.

Muuta

RK:n kokoonpano oli vuonna 2008: Visa Rauste (puheenjohtaja), Aleksis Lehtinen (sihteeri), Tapio Aalto, Pekka J. Nikander,

Lumihanhen *Anser caerulescens atlanticus-alalaji* 22.4.2007 Hailuodossa. Huomaa suuri koko (merihanhea kookkaampi) ja kookas nokka. Kuva: VEIJO NISSILÄ

Jyrki Normaja, Kari Soilevaara ja William Velmala. Antero Lindholm jättäytyi pois huh-tikuussa 2008 ja hänen tilalleen jäseneksi ja sihteeriksi valittiin Aleksis Lehtinen.

RK:n www-sivut löydät osoitteesta: www.birdlife.fi/havainnot/rariteettikomitea.shtml ja AERC:n (Association of European Records and Rarities Committees) osoitteesta www.aerc.eu. Sivuilta löytyy hyödyllistä tietoa ja tuoreita tiedotteita.

Merkintätapoja

Linnun ikä merkitään kalenterivuosina: 1kv = samana kalenterivuonna syntynyt, 2kv = edellisenä kalenterivuonna syntynyt, +1kv = ennen kuluva kalenterivuonna syntynyt jne. Muut käytetyt lyhenteet: ad = aikuisen puvussa, imm = ei vielä aikuisen puvussa, subad = vanhempi kuin nuorimman ikäluokan lintu, mutta ei vielä aikuisen puvussa, jp = juhlapukuinen (lajeilla, joilla on lisääntymistoimintoihin liittyvä, värikkäämpi puku osan vuotta), tp = talvipukuinen (lajeilla, joilla on normaalikierrossa selvästi erivärinen puku talvella ja kesällä, tp viittaa "talvisen näköiseen" pukuun riippumatta siitä, mihin höyhensukupolven höyhenet kuuluvat tai mihin aikaan vuodesta se linnulla on), vp = vaihtopukuinen (tyypillisesti sulkimassa kesäpukuun tai talvipukuun), k = koiras, n = naaras, n-puk = naaraspuukainen (linnalla on naaraan puvun näköinen puku, tyypillisesti naaras tai nuori lintu), v tai ään. = RK:lla on ollut käytössään päätöstä tukevaa valokuva-, video- tai äänitemateriaalia. Näyte tarkoittaa, että lintu on kuollut ja taltioidu johonkin museoon; r = rengastettu. Muuttavasta linnusta on il-

moitettu usein ilmansuunta (N = pohjoinen jne.). Jos kahden havainnon lintuyksilöiden todetaan olevan samoja, tästä on kiistaton todiste esim. pukutuntomerkeissä, linnulla on luettu rengas tai asia on muuten selvä. Samoiksi ja todennäköisesti samoiksi tulkitut linnut lasketaan yhdeksi yksilöksi yhteislukumäärissä, mahdollisesti samat lasketaan kahdeksi (tai useammaksi) yksilöksi. Milloin yksilömäärää ei ilmoiteta, havainto koskee yhtä yksilöä. Pieni a-kirjain lukumäärän edessä tarkoittaa, että linnut ovat olleet yhdessä parvessa. Havainnoitsijaluettelossa ilmoittajan nimi on ensimmäisenä, mikäli hän on myös havainnut linnun, ellei, ilmoittajan nimi on viimeisenä. Muut nimet ovat siinä järjestyksessä, jossa ne esiintyvät lomakkeella, ja jos nimiä on paljon, mainitaan vain osa. Jos RK on saanut samasta havainnosta useita lomakkeita, lomakkeiden tiedot on yhdistetty ja havainnoijat ovat yksien sulkeiden sisällä. Muutaman havainnon kohdalla ilmoittajana mainitaan vain ilm. RK. Näistä havainnoista ei ole saatu lomaketta, mutta ne on käsitelty julkaistujen valokuvien perusteella. Olisi kuitenkin erittäin toivottavaa, ettei tällaista käytäntöä tarvittaisi enää jatkossa.

Katsauksessa on lajin nimen jälkeen sulussa kolme lukua. Ne ilmaisevat tavattujen yksilöiden kokonaismääriä: ensimmäinen luku käsittää ajan vuoteen 1974 asti, toinen luku RK:n toiminnan alkamisesta vuonna 1975 vuoden 2007 loppuun asti ja kolmas vuoden 2008. Näiden lukujen jälkeen on yhtäsuuruusmerkki, jota seuraa kaikkina aikoina tavattujen yksilöiden kokonaismäärä. Toisissa sulussa luetellaan seitsemän edeltävän vuoden yksilömäärät, siis vuosilta

Vanha suula *Morus bassanus* Oulussa 1.6.2008. Kuva: ESA HOHTOLA

2001–2007 aikajärjestyksessä. Lukumäärä on ko. vuonna löytyneiden uusien lintujen lukumäärä, ei siis välttämättä ko. vuodelta hyväksytyjen yksilöiden määrä.

Hyväksytyt havainnot Accepted records

Kategoria A

Lumihanhi (*Anser caerulescens atlanticus*)
13.4.–2.5.2007 Hailuoto mm. Kopsa/Rytijärvi (v) (Juha Markkola, Jussi Holmi, Hanna Pulkkinen, Markku Niiranen, Veijo Nissilä).

Suomessa ei ole aiemmin määritetty lumihanhen alalajeja. RK ei ole tarkistanut alalajilleen määrittämättömiä lumihanhihavainnoja vuoden 2000 jälkeen.

Amerikanhaapana (*Anas americana*) (1, 61, 1) = 63 (2, 9, 4, 6, 1, 1, 0)

14.–27.6. Mustasaari Petsmo +2kv k (v) (Joel Karvonen, Arto Keskinen, Tomas Klemets, Ari Lähteenpää, Heikki Seppälä ym.).

Amerikantavi (*Anas carolinensis*) (1, 80, 3) = 84 (7, 3, 1, 5, 6, 7, 7)

27.4.2005 Pori Enäjärvi k jp (v) (Petteri Mäkelä, Tapani Lilja, Sami Luoma ym.); 25.4.–8.5. Kristiinankaupunki Skaftung Hamnfjärden k jp (v) (Toni Viikki, Ilkka Iivonen, Harry Lilland ym.); 28.4. Kalajoki Puojinniemi k jp (Seppo Pudas); 10.5. Paimio Paimionlahti k jp (v) (Akseli Nousiainen ym.).

Amerikantukkasotka (*Aythya collaris*) (0, 11, 2) = 13 (0, 0, 1, 2, 1, 1, 1)

25.–29.4. Salo Halikonlahti k jp (v) (Seppo Neuvonen ym.); 14.5. Helsinki Pitäjänmäki Mätäjoki Strömbergintie k jp (v) (Jouni Haapalainen).

Pilkaniska (*Melanitta perspicillata*) (10, 49, 4) = 63 (5, 1, 3, 2, 2, 1, 0)

28.5. Uusikaupunki Pyhämaa Ärväskivi +2kv k (Erkki Lehtovirta ym.); 30.5. Pori Tahkoluoto Kallioholma +2kv k N (v) (Petteri Mäkelä, Tapani Lilja, Ari Pitkälä, Juha T. Tanttu, Sami Luoma, Kimmo Nuotio); 30.5. Inari Vaskojoki Junnas 2 +2kv k (v) (Pekka Kulonen, Merja Kulonen, ilm. Pirkka Aalto).

Mustakaulauikku (*Podiceps nigricollis*) (17, 13, 1) = 31 (0, 0, 0, 1, 0, 0, 1)

25.5. Ii Ulkokrunni Vatunki jp (v) (Ville Suorsa, Heikki Tuohimaa).

Myrskylintu (*Fulmarus glacialis*) (12, 20, 1) = 33 (1, 0, 0, 0, 0, 0, 0)

7.7. Utsjoki Pulmankijärventie 1 N (Mika Vainio, Kirsti Vainio, Esa Åke, Ulla Åke).

Edellinen havainto on vuodelta 2001 ja koski myös Utsjoella muuttanutta lintua. Yli puolet Suomen havainnoista on Lapista ja eniten havainnoita on Utsjoen alueelta.

Suula (*Morus bassanus*) (3, 37, 1) = 41 (2, 0, 0, 1, 1, 1, 0)

1.6. Oulu Sanginsuu Syväjärventie ad (v, näyte) (Esa Hohtola).

Lintu löytyi pihapiiristä heikkokuntoisena (paino 1600 g) ja menehtyi pian löytymisen jälkeen. Tallennettu Oulun yliopiston eläinmuseoon.

Silkkihaikara (*Egretta garzetta*) (0, 17, 2) = 19 (1, 0, 0, 0, 0, 0, 0)

19.–20.5. Tammisaari Östergaddesgrundet (v) (Johnny Erola, Stefan Heinänen); 2.6. Säkylä Sarvonlahti (v) (Ilpo Myllykangas; Tarmo Lehtilä, Jari Nummelin, Anu Lindström ym.).

Edellinen havainto on Vilppulasta vuodelta 2001.

Isohaarahaukka (*Milvus milvus*) (11, 35, 3) = 49 (0, 1, 0, 0, 2, 1, 4)

23.4.2007 Hammarland Näfsby 1 SE klo 9:55–9:57 (Kalle Huttunen, Kalle Saramo); 9.3. Inkoo Rädki-la W klo 17:10 (v) (Pasi Pirinen, Matti Soini, Tuija Soini); 10.3. Inkoo Tähtelä 2kv (William Velmala, Keijo Hannukainen); 10.3. Äetsä Keikyä Villilä 1 N–NNW klo 13:02–13:10 (Rainer Mäkelä); 25.3. Pyhärinta Rihtniemi (Juha Kylänpää).

Inkoon havainnot koskevat todennäköisesti samaa Länsi-Uudellamaalla kierrellyttä yksilöä.

Hanhikorppikotka (*Gyps fulvus*) (6, 7, 0) = 13 (0, 1, 0, 0, 1, 0, 1)

1.5.2007 Askainen Livonsaari Toivasten kylä (Rau-li Lumio).

Sama lintu on aiemmin hyväksytty Mynämäen Mietoisista.

Käärmekotka (*Circaetus gallicus*) (0, 54, 10) = 64 (3, 0, 3, 7, 0, 1, 8)

14.5. Kajaani Paltaniemi subad (Pekka Helo); 18.5. Imatra Rautio Immalanjärvi 1 SE/NNE klo 15:05–15:20 (Ilpo Hjerppe); 20.5. Virolahti Kellovuoren lintutorni (Lasse J. Laine, Jari Venemies, Tapio Tohmo, Jorma Lindfors); 20.–22.5. Virolah-ti Sysimäki + ympäristö +2kv (v) (Jani Vastamäki, Petri Salo); 22.5. Ylämaa Väkeväjärvi +2kv (Jani Vastamäki, Petri Salo); 25.5. Pyhtää Valkmusa 1 E klo 8:30–8:40 (Timo Böhme, Tuukka Kupiainen, Petri Ripatti, Ari Vuorio); 25.5. Kotka Kaarniemi 1 ESE klo 11:28–11:33, todennäköisesti sama kuin Pyhtää (Timo Böhme, Tuukka Kupiainen, Petri Ripatti, Ari Vuorio); 29.7. Kirkkonummi Saltfjärden 1 E/NE (Jussi Lindström, Jani Ceder, Matti Jäppinen, Tapio Havukainen); 25.–26.8. Virolahti Kellovuoren lintutorni +1kv (v) (Seppo Grönlund, Jouko Olkio ym.); 30.8. Hanko Täktom 1 N (v) klo 11:55–12:15 (Tuomas Syrjä, Lasse Peltonen, Eemeli Peltonen, Matti Rekilä, Kaarle Lönnroth, Jarmo Boman, Arvi Uotila); 31.8. Helsinki Kivikko 1 imm. W klo 12:05–12:15 ja 1 imm. NE klo 12:44–12:56 (Harri Hölttä, Markku Varhimo, Ilpo Kuronen, Tuomas Manninen, Jussi Suutari); 31.8. Espoo Laajalahti 1 E/NE 12:12–12:30 (Antero Lindholm, Annika Forsten, Mika Ohtonen, Jussi Lindström, Antti Mikala, Jussi Salokorpi, Petri Shemeikka ym.); 31.8. Helsinki Viikki 1 NE–N klo 12:32–12:50 (Mauri Karonen, Tomi Muukkonen, Ulla-Maija Vainikka); 31.8. Inkoo Hangontie Joddbölen tienhaara 1 W (v) klo 14:05–14:30 (Petteri Hytönen, Markku Jämsä); 31.8. Helsinki Itä-Pasila W klo 16:00 (Jarkko Santaharju, Raija Santaharju); 1.9. Karjaa Läpp nuori SSW klo 13:15–13:35 (Jukka Santala); 1.9. Tammisaari Snappertuna N–NE klo 14:20–14:23 (Ari Vienonen); 10.9. Dragsfjärd Björkboda klo 15:48–15:58 ja 17:45–17:57 (Ossi Öhman, Tarmo Nurmi, Jari Kårlund, Tapani Numminen); 20.9. Helsinki Taka-Viikki E/NE klo 15:15–15:27 (Aleksi Lehikoinen, Petro Pynnönen); 20.9. Vantaa Västerkulla SE–E klo 15:20–15:25 (Jarmo Korpenfelt, Sirkka-Liisa Korpenfelt).

Vuoden 2007 ennätysesiintyminen (kahdeksan lintua) jäi historiaan, sillä käärmekot-

ka teki taas uuden ennätysten kymmenen yksilön voimin. On mielenkiintoista nähdä, millaisia havaintomääriä lähivuosina kertyy – tunnetaanhan 2000-luvulta kaksi nolla-vuottakin. Nyt käärmeotkasta hyväksytyt havainnot jakautuvat kuukausittain seuraavasti: huhtikuu 8, toukokuu 23, kesäkuu 8, heinäkuu 9, elokuu 10, syyskuu 5 ja lokakuu 1. Virolahden ja Ylämaan toukokuinen lintu on todennäköisesti sama yksilö. Pyhtään ja Kotkan 25.5. havaintojen on tulkittu koskevan todennäköisesti samaa lintua. Etelärannikolla (välillä Hanko–Helsinki) 30.8.–1.9. nähdystä käärmeotkasta tulkittiin kaksi yksilöä. Helsingin Kivikon länteen muuttanut yksilö nähtiin todennäköisesti myöhemmin Inkoossa ja Espoon Laajalahdella koilliseen matkannut lintu oli todennäköisesti sama, joka nähtiin Helsingin Viikissä, Kivikossa ja Pasilassa, jossa linnun suunta oli vaihtunut takaisin länteen. Lomakkeilla olevien kuvusten perusteella on vaikeaa päätellä, kumpi yksilö nähtiin missäkin. Vastaavaa tilannetta silmällä pitäen mahdollinen sulkiminen ja höyhenpuvun yksityiskohdat sekä linnun ylä- että alapuolelta kannattaa kirjata tarkasti ylös, siitäkin huolimatta, että kyseessä on suhteellisen helposti määritettävä laji. Hangon 30.8. sekä Karjaan ja Tammisaaren 1.9. linnut on tulkittu todennäköisesti samaksi kuin jompikumpi pääkaupunkiseudulla 31.8. havaituista linnuista. Helsingin ja Vantaan 20.9. havainnot koskevat samaa yksilöä.

Arohiirihaukka (*Buteo rufinus*) (0, 10, 1) = 11 (0, 1, 0, 2, 3, 1, 1)

9.9.2007 Huittinen Vankilan pelot (Petteri Mäkelä, Marko Dahlman); 17.6. Kontiolahti Pitkälähti klo 10:50–11:20 ja 12:00–12:10 (v) (Matti Kapanen, Kimmo Järvinen, Kari Lindblom, Paavo ja Anja Liimatta, Roni Väisänen, Pentti Zetterberg).

Vaikka arohiirihaukka onkin havaittu 2000-luvulla lähes vuosittain, se on edelleen suurharvinaisuus niin Suomessa kuin Ruotsissakin. Ruotsissa on vuoden 2007 loppuun mennessä havaittu 12 yksilöä, viimeisin vuonna 2004 (SOF 2009). Lajin määrittäminen edellyttää huolellisuutta ja RK-dokumentaatio yksityiskohtaista kuvausta värityksen lisäksi linnun rakenteesta. Myös yläpuolella on määrittämyksen kannalta tärkeitä tuntomerkkejä, joihin tulisi kiinnittää huomiota (ks. esim. Forsman 1999).

Arokatka (*Aquila nipalensis*) (1, 44, 3) = 48 (3, 1, 4, 0, 3, 2, 1)

4.5. Kesälahti Särkivaara subad klo 11:03–11:09 (Petri Hottola, Tuomas Immonen); 7.9. Köyliö Äijäsuo – Säskylä Korttoonmäki subad klo 11:11–11:26 (v) (Kari Kekki, Jari Lagerroos, Arto Kaituri, Ilkka Kuvaja, Jarmo Holm, Jukka J. Nurmi, Jouni Rautanen, Hannu Kormanen); 8.9. Pori Launainen 1–2kv klo 12:00–12:10 (v) (Juha Niemi, Marko Dahlman, Petteri Mäkelä).

Käärmeotka *Circus gallicus* 21.5.2008 Virolahdella. Kuva: PEKKA KOMI

Satakunnan linnut koskevat pukutuntomerkkien perusteella eri yksilöitä. Määrittämisongelmia herättänyt Köyliön–Säskylän lintu pystyttiin kuvien perusteella tulkitsemaan samaksi linnuksi, joka nähtiin myöhemmin 21.9.2008 Ruotsin Falsterbossa.

Pikkutrappi (*Tetrax tetrax*) (7, 12, 1) = 20 (0, 1, 0, 0, 0, 0, 4)

7.–8.10. Lapinjärvi Heikinkylä k (v) (Kaj Ekholm, Torbjörn Malmström).

Pitkäjalka (*Himantopus himantopus*) (0, 5, 1) = 6 (0, 0, 0, 0, 0, 0, 0)

16.5. Vammala Stormi 2kv klo 15:15–21:40 (v) (Kimmo Pihlava); 17.–20.5. Pori Yyteri 2kv (v), 17.5. klo 4:10 alkaen, todennäköisesti sama kuin Vammala (Petteri Mäkelä, Juha Sjöholm, Sami Luoma, Marko Dahlman); 28.5., 4.–11.6., Pori Kokemäenjoensuisto sama kuin Vammala ja Yyteri (v) (Sami Luoma, Markus Lampinen, Jari Helstola); 1.–2.7. Pori Yyteri sama (Petri Rissanen ym.).

Edelliset havainnot Suomesta ovat vuodelta 1999.

Mustajalkatylli (*Charadrius alexandrinus*) (18, 53, 5) = 76 (2, 3, 0, 0, 1, 1, 1)

20.4. Lemland Lågskär n, lähti NE (Harri Hölttä, Pekka Saikko); 13.5. Lumijoki Pitkänokan niitty n-puk (Veli-Matti Pakanen); 16.5. Oravainen Änä Kimojokisuo n-puk (Ari Lähteenpää, Jouni Kannonlahti, Aarne Lahti, Tomas Klemets, Bengt Forslund, Ingmar Edfeldt, Pekka Peura, Veikko Kaustinen ym.); 13.7. Mynämäki Mietoinen Mynälähti k lähti N (Kimmo Jarpa); 15.7. Kokkola Rummelö (Marko Pohjoismäki).

2000-luvun runsain esiintyminen. Vähintään yhtä runsaasti lajia on tavattu vain vuosina 1991 (5) ja 1992 (9).

Palsasirri (*Calidris melanotos*) (6, 79, 10) = 95 (4, 2, 4, 2, 5, 6, 6)

28.4. Liperi Ahonkylä (Hannu Kauhanen, Arvo Oh-tonen); 30.4. Kristiinankaupunki Pohjoislahti (v) (Ilkka Iivonen, Harry Lilland, Jouni Miettinen, Toni Vilkki, Jukka Koskelainen); 14.5. Kaarina Kuisistonlahti (v) (Tom Lindroos, Jarmo Saarnio); 20.–22.9. Lempäälä Ahtialanjärvi Lokkisaari 1kv (v) (Rainer Mäkelä, Tatu Itkonen ym.); 24.9. Siikajoki Tauvo Munahietä 1kv (v) (Jouni Majuri); 26.9. Säskylä Lännen tehtaat 1kv (v) (Kari Kekki, Jari Lagerroos); 2.–5.10. Pori Yyteri 1kv (v) (Risto Suksi, Pekka Eriksson, Tapani Lilja); 7.–18.10. Espoo Laajalahti 1kv lähti lopulta S (v) (Pekka Komi, Ari Ahtiainen); 23.10. Pori Toukari 1kv (v) (Juha Niemi); 1.11. Joutseno Konnunsuo 1kv (v) (ilm. RK).

Ennätyksellinen esiintyminen. Havaintomäärät ovat olleet kasvussa niin Suomessa kuin esimerkiksi Brittein saarillakin, jossa laji on jo poistettu RK:n tarkastamien lajien listalta. Marraskuun havainto on kaikkien aikojen myöhäisin maastamme.

Taulukko 1. Suomen palsasirrihavainnot.

Jakso	Yksilöä
1964–1968	1
1969–1973	4
1974–1978	4
1979–1983	3
1984–1988	10
1989–1993	8
1994–1998	17
1999–2003	18
2004–2008	30

Tundravikla (*Tryngites subruficollis*) (1, 20, 2) = 23 (1, 0, 0, 2, 3, 3, 0)

27.–28.9. Siikajoki Tauvo Munahietä 1kv (v) (Veli-Pekka Honkanen, Tuula Wäli, Mika-Ilari Koskinen); 29.–30.9. Kauhajoki Luomankylä 1kv (v) (Jouni Miettinen, Jani Vastamäki, Harry Lilland, Ilkka Iivonen ym.).

Siperiankurppa (*Gallinago megala*) (0, 0, 1)
= 1 (0, 0, 0, 0, 0, 0, 0)

13.6.–6.7. Tohmajärvi Värtsilä Niirala 1Ä (v.ään.)
(Hannu Kivivuori, Hannes ja Pirjo Tiira, Markku Taponen).

Vuoden ehdoton jymy-yllätys! Siperiankurppa pesii lähinnä Keski- ja Itä-Venäjällä Mongolian pohjoispuolella sekä Amurjoen varrella. Lähimmät tunnetut pesimäalueet sijaitsevat yli 3000 kilometrin päässä Suomesta. Laji on kerran aikaisemmin havaittu Euroopassa: kesällä 2002 soidinsi siperiankurppa Venäjällä Koillis-Komissa (Morozov 2004). Laji on hyvin samannäköinen kuin lähisukuinen suippopyrstökurppa, josta Tohmajärven lintu oli erotettavissa soidinlennon, soidinäänen sekä pyrstösulkien lukumäärän ja muodon perusteella. Kivivuori ym. (2008) ovat kirjoittaneet linnun löytymisestä ja määrittämisestä.

Mustapyrstökuiri (*Limosa limosa*) (0, 3, 1)
= 4 (0, 0, 0, 0, 1, 0, 1)

26.–28.4. Kotka Marinranta k ssp. *islandica* (v) (Tero Ilomäki, Marja Weckman ym.).

Suomen ensimmäinen havainto juhlapukuisesta ja keväisestä linnusta. Aiemmin alalajista on hyväksytty kolme havaintoa nuorista linnuista.

Keltajalkaviklo (*Tringa flavipes*) (0, 2, 1) = 3
(0, 0, 0, 0, 0, 1, 0)

3.–27.6. Lempäälä Ahtialanjärvi Lokkisaari (v) (Rainer Mäkelä, Tatu Itkonen ym.) (kansikuva).

Siperiankurppa Gallinago megala soitimensa loppusyöksyssä, jossa pyrstösulat leviävät voimakkaasti sivuille. Pyrstösulkiä on yhteensä kahdeksan paria, mikä on kolme paria vähemmän kuin suippopyrstökurppan minimi. Uloimmista pyrstösulista vain kaksi ulointa on erittäin kapeita, kun suippopyrstökurpalla noin kahdeksan ulointa hyvin kapeaa pyrstösulkaparia ovat samanleveysiä. Taivaanvuohella uloimmat pyrstösulat eivät ole läheskään yhtä kapeita ja siiven alapinnat eivät ole yhtä kuvioituit kuin siperian- ja suippopyrstökurpalla. Tohmajärvi 17.6.2008. Kuva: MIKA BRUUN

Isovesipääsky (*Phalaropus fulicarius*) (11, 60, 3) = 74 (0, 5, 1, 2, 3, 3, 3)

19.7. Mustasaari Västra Norrskär +1kv jp naaras (Martti Hario); 18.9. Pori Tahkoluoto Kallioholma lähti N (v) (Petteri Mäkelä, Sami Luoma, Tapani Lilja, Juha Niemi, Pekka Eriksson, Pasi Alanko ym.); 22.10. Korppoo Utö tp (Markus Lampinen, Ossi Öhman, Leena Laitinen).

Isokihu (*Stercorarius skua*) (6, 50, 5) = 61
(1, 1, 1, 3, 0, 5, 1)

11.4. Korppoo Utö +2kv W/SW (Jani Vastamäki, Petri Salo); 21.5. Hanko Uddskatan lintuasema E (Aatu Vattulainen); 24.5. Pori Kaijakari N (Juha Sjöholm, Petteri Mäkelä); 4.6. Enontekiö Sotkajärvi klo 6:10–6:30 (Timo J. Leppänen); 29.9. Uusikaarlepyy Kallviken klo 8:45–8:50 (v) (Bengt Forslund, Stig Dahlström).

Pitkäjalka *Himantopus himantopus* viipyi Satakunnassa pitkään. Pori 19.5.2008. Kuva: HANNU RINNE

Tiiralokki (*Larus sabini*) (1, 8, 2) = 11 (2, 0, 0, 2, 1, 1, 0)

3.10. Korppoo Utö 1kv SW (Tarmo Nurmi, Kimmo Kuusisto, Olli Sassi, Mika Virtanen ym.); 21.–27.10. Utajärvi Ahmasjärvi 1kv (v) (Reijo Kylmänen ym.).

Mustanmerenlokki (*Larus melanocephalus*) (0, 24, 2) = 26 (3, 0, 1, 3, 2, 1, 1)

24.–25.6. Kristiinankaupunki Tiukka 2kv (v) (Harry Lillandt, Jani Vastamäki, Toni Vilkki); 26.6. Korppoo Utö +3kv (v) (Brita Willström, Ismo Willström, Pirkko Donoghue).

Aroharmalokki (*Larus cachinnans*) (0, 92, 8) = 100 (3, 10, 13, 20, 12, 8, 13)

28.11.2007–4.1. Tampere Tarastenjärvi 3kv vuonna 2008 (v) (Markku Kangasniemi, Hannu Koskinen ym.); 24.8. Espoo Ämmässuo 1kv (v) (Petteri Hytönen); 17.–18.10. Espoo Ämmässuo 1kv (v) (Petteri Hytönen, Hannu Holmström, Matti Koivula, Timo Janhonen); 19.–26.10. Tampere Tarastenjärvi – Nokia Koukkujärvi 1kv (v) (Visa Rauste, Hannu Koskinen, Hannu Kettunen, Markku Kangasniemi ym.); 20.–26.10. Tampere Tarastenjärvi – Nokia Koukkujärvi 1kv (v) (Hannu Kettunen, Hannu Koskinen, Markku Kangasniemi ym.); 25.10. Espoo Ämmässuo 1kv (v) (Antero Lindholm, Annika Forsten); 29.10. Hämeenlinna Karanoja 1kv (v) (Hannu Koskinen); 6.12., 13.–14.12. ja 24.12. Espoo Ämmässuo 1kv (v) (Petteri Hytönen, Matti Koivula ym.).

Tammikuinen lintu on julkaistu jo edellisessä katsauksessa. Havaintojen yhteismäärä on tavanomainen, mutta esiintyminen poikesei selvästi aiemmista vuosista. Kaikki hyväksytyt olivat 1kv lintuja, kun aiemmin 2kv linnut ovat olleet enemmistönä. Nyt kauden ensimmäinen uusi yksilö tavattiin vasta elo-

Tiiralokki *Larus sabini* lokakuussa 2008 Utajärvellä. Kuva: ARI TERVO

kuun lopussa, kun aikaisemmin havaintoja on tullut tasaisesti huhti–marraskuulta. Myös Pirkanmaan alhainen yksilömäärä (2) poikkeaa aikaisemmasta, vaikka Tarastenjärven ja Koukkujärven loppilaboratorioiden havainnointiteho laski vain vähän vakiintuneesta tasosta.

Grönlanninlokki (*Larus glaucooides*) (2, 21, 1) = 24 (1, 0, 3, 0, 1, 0, 0)

6.6. Kuusamo kaatopaikka 2kv (v) (Petteri Lehikoinen, Sampo Laukkanen, Tuukka Kupiainen, Juha Laaksonen, Tuomas Seimola).

Grönlanninlokki *Larus glaucooides* 6.6.2008 Kuusamossa. Grönlanninlokin määrittäminen vaatii aina huolellisuutta, erityisesti tällaisissa lähes valkeiksi haalistuneissa puvuissa, joita voi esiintyä sekä 1. että 2. talven linnuilla. Nämä puvut ovat varsin vaihtelevia. Tärkeimmät erot poikkeavavärisiin harmalokkeihin, joita esiintyy Suomessa enemmän kuin grönlanninlokkeja, ovat rakenteen lisäksi paljaiden osien ja höyhenpuvun värityksen yksityiskohdissa. Hyvän valikoiman lajin muuntelua esittää Koskinen (2009). Kuva: SAMPO LAUKKANEN

Valkosiipitiira (*Chlidonias leucopterus*) (3, 76, -) = 79 (4, 10, 3, 3, 5, 10, -)

24.5.2006 Liminka Virkkula jp (Teppo Mutanen).

RK ei ole tarkastanut tästä lajista vuoden 2006 jälkeen tehtyjä havaintoja.

Pohjankiisla (*Uria lomvia*) (? , 2, 1) = ?+3 (0, 0, 0, 0, 0, 0, 0)

13.7. Inarijärvi Vieppisaaret 1ad (v) (Minna Rask, Kirsti Puro).

Edelliset havainnot Suomesta ovat vuosilta 1988 ja 1986. Valtaosa Suomen havainnoista on talvelta 1902/1903, jolloin erittäin kylmä pohjoisvirtaus työnsi pohjankiisloja Jäämereltä Suomeen. Lintuja havaittiin tuolloin useita kymmeniä Lapista aina etelärannikolle asti (Pöyhönen 1996).

Lunni (*Fratercula arctica*) (n.28, 27, 3) = n.58 (1, 1, 0, 1, 2, 1, 0)

2.–3.2. Korppoo Utö 2kv (Ari Vuorio, Timo Böhme, Jouko Hiltunen); 17.5. Kristiinankaupunki Domarkobben tp N (Antti Pesola, Veikko Forsberg, Ilkka Iivonen, Jukka Koskelainen); 7.10. Kokkola Tankar tp S (Jarno Rasmus, Jürgen Lehmann, Roni Väisänen).

Idäntururikyhykky (*Streptopelia orientalis*) (0, 12, 1) = 13 (0, 0, 1, 0, 0, 1, 0)

27.10.–11.11. Kittilä Sirkka 1kv ssp. *meena* (v) (Riitta Heinänen, Mikko Joensuu, Jari Aatsinki ym., ilm. Pirkka Aalto).

Suomessa on havaittu vuoden 2008 loppuun mennessä yhteensä seitsemän *meena*- ja kolme *orientalis*-alalajin edustajaa.

Töyhtökiuru (*Galerida cristata*) (38, 29, 0) = 67 (1, 4, 3, 1, 2, 1, 2)

7.8.2007–3.1. Inari Kirkonkylä (v) (Jouni Aikio ym.);

Pohjankiisla *Uria lomvia* 13.7.2008 Inarissa. Lajityypillinen valkoinen nokan leikkauspinta näkyy kuvassa. Kuva: MINNA RASK

1.12.2007–31.3. Lahti Asemantausta (v), sama lintu, joka hyväksyttävä jo aiemmin (Petri Kuhno, Stacy Siivonen, Lauri Tervo, Petri Koivisto, Timo Metsänen, Jukka Keränen, Lasse Tuominen ym.); 12.10.–27.3.2009 Lahti Asemantausta (v), todennäköisesti sama kuin ed. talvena (Jouko Toivola, Petri Kuhno, Timo Metsänen, Seppo Leirilaakso, Rauno Kosonen ym.).

Ruostepääsky (*Hirundo daurica*) (0, 39, 3) = 42 (1, 3, 3, 2, 1, 2, 4)

3.5. Rauma Kylmäpihlaja (Markku Santamaa, Tapio Virkku, Tapani Santamaa); 24.5. Kristiinankaupunki Ljusgrund (Kari Korhonen, Veikko Forsberg, Ilkka

livonen, Harri Lautaoja, Jukka Koskelainen, Harry Lillandt, Jari Pittkäkoski, Timo Ilonen, Pirkko Lindfors); 1.6. Korppoo Utö (v) (Markus Tuomi, Jarmo Saarnio, Esa Helander, Kimmo Kuusisto, Mauno Mäntylä, Mikko Järvinen).

Mongoliankirvinen (*Anthus godlewskii*) (1, 18, 0) = 19 (0, 2, 0, 1, 1, 0, 3)

11.–19.10.2007 Hammarland Signilskär (v) (Esko Pasanen, Jorma Pessa, Ari Lehtinen, Kari Degerstedt).

Vuoden 2007 lukumäärä nousee tasoihin ennätysvuoden 1986 kanssa.

Nummikirvinen (*Anthus campestris*) (58, 132, 1) = 191 (0, 3, 3, 4, 1, 1, 0)

30.4. Lemland Lågsjär lähti N (v) (Harri Hölttä, Sampo Laukkanen, Matti Rekilä, Kaisa Välimäki, Jarkko Santaharju, Jenni Leppänen, Timo Janhonen).

Taigakirvinen (*Anthus hodgsoni*) (0, 40, 5) = 45 (2, 2, 0, 1, 0, 2, 3)

2.–3. ja 5.10. li Ulkokorunni (v) ssp. *yunnanensis* (Harri Taavetti, Petri Lampila, Marja Kuosa, Aappo Luukkonen); 4.10. Luvia Säppi (v) (Petteri Mäkelä, Matti Mäkelä, Matleena Mäkelä, Teppo Lehtola, Jouni Riihimäki, Aarne Ohtonen ym.); 5.–6.10. Kotka Mussalo (Markus Keskitalo, Klaus Laine); 8.10. Kokkola Tankar r (v) (Roni Väisänen, Jarno Rasmus, Jürgen Lehmann); 17.10. Lemland Lågsjär (Timo Hietanen).

Virtavästäräkki (*Motacilla cinerea*)

26.5.1985 Sysmä Soiniemi Pyhänpää (Mika Bruun, ilm. Petri Kuhno).

RK ei ole tarkistanut virtavästäräkkihavainnottoja vuoden 1993 jälkeen.

Västäräkki (*Motacilla alba yarrellii*) (0, 26, 0) = 26 (3, 0, 0, 2, 2, 1, 1)

17.4.2006 Pirkkala Pappilanniemi Tuiskula ssp. *yarrellii* (v) (Peter Uppstu, Raimo Tähtinen); 9.–10.3.2007 Lieto Suopohja ssp. *yarrellii* k (v) (Kalle Rainio, Erkki Jokinen, Esa Rajamäki, Hannu Huhtinen, Markus Ahola ym.).

Taigakirvinen Anthus hodgsoni 8.10.2008 Kokkolassa. Huomaa mm. kaksivärinen silmäkulmajuova ja heikosti kuvioitu selkäpuoli. Kuva: RONI VÄISÄNEN

Suomesta on viime vuosina raportoitu useita västäräkkyyksilöitä, joilla on *yarrellii*-alalajin piirteitä, mutta jotka eivät kuitenkaan näytä välttämättä puhtailta "englanninvästäräkeiltä". Tyypillisesti näillä linnuilla päälaen musta jatkuu jonkin verran selän yläosaan (muodostaen usein kuitenkin etuselkään tummempia viiruja, kun puhtailta *yarrellii*-alalajin linnuilla selkään työntyvä tummempi alue on yleensä yhtenäinen), niiden kupeet saattavat olla jossain määrin tummemmat kuin normaalisti nimialalajin linnuilla, ja niiden isojen ja keskimmäisten peitinhöyhentien kärjet ja reunukset ovat laajemmin ja kirkkaammin valkeat ja kontrastoituvat jyrkemmin tummiin höyhentien keskustoihin kuin nimialalajin västäräkeillä. RK onkin päättynyt luokittelemaan ilmoitukset *yarrelleista* tavanomaisen kahden luokan (hyväksytyt/hylätyt) asemesta kolmeen luokkaan:

1. hyväksytyt havainnot, jotka muodostavat maassamme tavattujen *yarrelleiden* kokonaisyksilömäärän
2. linnut, joissa on todettu *yarrelliin* piirteitä, mutta jotka eivät täysin sovi RK:n käsitykseen englanninvästäräkin muuntelusta tai joiden dokumentointi on sen verran puutteellinen, ettei havaintojen hyväksymiselle välimuotoisten lintujen esiintymisen huomioiden ole riittäviä perusteita

3. hylätyt havainnot, eli linnut joiden RK katsoo voivan mahtua nimialalajin muuntelun piiriin.

RK on erittäin kiinnostunut kahteen ensimmäiseen luokkaan kuuluvista linnuista ja toivoo ilmoituksia myös jo havaintovaiheessa välimuotoisiksi arvelluista yksilöistä *yarrelliin* esiintymiskuvan selvittämiseksi. Luokkaan 2 kuuluvat havainnot julkaistaneen jatkossakin RK-katsauksissa. Kuluneella katsauskaudella käsittelyssä oli kaksi havaintoa, joiden katsottiin kuuluvan parhaiten tähän ryhmään:

13.5.2005 Ypäjä Hevosopisto Poukkasilta (v) (Antti Kause); 6. ja 11.5.2006 Espoo Suomenoja 2kv k r (v) (Petteri Lehikoinen, Heikki Eriksson, Jukka Hintikka, Timo Janhonen, Antto Mäkinen, Juho Pokki, Kaisa Välimäki).

Ypäjän lintu on saattanut hyvinkin olla *yarrellii*-naaras, mutta siitä saadut valokuvat ovat valitettavasti sen verran kaukaa otettuja, ettei linnun selän kuviointia pysty varmasti toteamaan. Suomenojan linnun tuntomerkit näkyvät oheisesta valokuvasta.

Mustapäätasku (*Saxicola torquatus rubicola/hibernans*) (0, 53, 6) = 59 (2, 2, 2, 1, 4, 15, 2) 8.–14.3. Västanfjärd Lammala +2kv k (v) (Hannu Huhtinen, Kerstin Reinikainen, Markku Hänninen, Rami Lindroos, Paavo Sallinen); 1.4. Hanko

Yarrellii-alalajin piirteitä omaava västäräkki *Motacilla alba* 11.5.2006 Espoon Suomenojalla. Linnusa on useita nimialalajista poikkeavia piirteitä: pesintää edeltävässä sulkasadossa vaihtuneiden isojen peitinhöyhentien 5–7 kärjet ja reunukset ovat kirkkaan valkoiset ja kontrastoituvat voimakkaasti mustiin höyhentien keskustoihin (iph:t 1–4 ovat jäljellä nuoruuspuvusta ja iph:t 8–10 lintu on saanut postjuvenaalisessa sulkasadossa; iänmääritys perustuu paitsi ulompien isojen peitinhöyhentien ruskeuteen, myös höyhentien näkyviin kahteen sulkimisarjaan). Yläperän musta alue näyttää ulottuvan keskimmäisen tertiaalin kärjen tasalle ja päälaen musta jatkuu selvästi selän puolelle. Etuselän musta muodostaa kuitenkin viiruja, eikä ole yhtenäisen tumma kuten englanninvästäräkeillä yleensä. Lintu on määritetty laulun ja käyttäytymisen perusteella (pariutunut nimialalajin naaraan kanssa) koiraaksi, ja *yarrellii*-koiraiden selän tulisi olla tummempi jo toisen kalenterivuoden linnuilla. Kuva: PETTERI LEHIKOINEN

Täktom lentokenttä 2kv k (v) (Kimmo Hotulainen, Robert Michelsson ym.); 6.4. Pöytyä Auvainen 2kv k (v) (Mikko Tamminen, Kalle Rainio, Hannu Kormanen, Ilkka Pekkala, Jorma Hellsten, Rauli Lumio, Tapani Numminen, Esa Rajamäki, Harri Orenius, Tom Lindroos, Ville Rähä, Taru Vienenonen); 17.–21.4. Korppoo Utö k (v) (Jorma Knaapi, Leena Laitinen, Brita Willström); 18.–19.4. Korppoo Jurmo k (video) (Jari Helstola, Juhani Virtanen, Pekka Virtanen, Asko Vainio, Petri J. Vainio); 25.4. Helsinki Kaisaniemi kasvitiet. puutarha n (v) (Vesa Oksanen, Timo Janhonen, Pasi Pirinen, William Velmala).

Toiseksi runsain esiintymisen läntisen ryhmän mustapäätaskuilla, jotka ovat selvästi runsastuneet viime vuosina Suomessa.

Aavikkotasku (*Oenanthe deserti*) (3, 11, 1) = 15 (0, 3, 0, 0, 0, 1)

6.12. Lahti Kujalan jätekeskus n (v) (Marko Loikkanen, Petri Kuhno, Rauno Kosonen, Jarmo Raikamaa, Seppo Leirilaakso, Seppo Parikka, Kari Reinikainen, Timo Metsänen, Tapio Alanko, Timo Vilka ym.).

Nunnatasku (*Oenanthe pleshanka*) (0, 30, 1) = 31 (0, 0, 0, 3, 0, 0, 0)

7.–14.11. Oulu Taskila n todennäköisesti 1kv r (v) (Tapani Tapio, Tuomo Jaakkonen ym.).

Mustakaularastas (*Turdus ruficollis atrogularis*) (5, 28, 2) = 35 (0, 3, 3, 2, 0, 1, 4)

2.12.2007–1.4. Kotka Mussalo 1–2kv k (v) (Markus Keskitalo ym.); 5.10. Ii Ulkokorunni 1kv n (v) (Harri Taavetti, Marja Kuosa, Petri Lampila, Aappo Luukkonen); 23.10. Hanko Uddskatan lintuasema 1kv (v) (Petteri Lehikoinen, Pekka Komi, Dick Forsman, Petteri Hyttönen, Jarkko Santaharju, Paavo Seppänen, Aatu Vattulainen).

Kotkan lintu julkaistiin jo edellisessä katsauksessa. Selviä syyshavaintoja tunnetaan aiemmilta vuosilta vain kaksi; 24.–29.10.1988 Pori ja 9.10.1993 Kajaani ovat ainoat aiemmat lokakuiset havainnot. Iin yksilö on siis kaikkien aikaisien syyshavainto.

Ruosterastas (*Turdus naumanni*) (0, 9, 1) = 10 (0, 0, 0, 0, 1, 2, 1)

5.–11.1. Pietarsaari Westersundsby +2kv k *eunomus* (v) (Leo Saarijärvi, Mats Björklund, Tom Backlund, Jari Ehrström, Johan Sandén).

Suomessa on tavattu vuoden 2008 loppuun mennessä kuusi *eunomus*- ja neljä *naumanni*-alalajin edustajaa.

Pikkukultarinta (*Hippolais caligata*)

6.10. Kokkola Tankar (Roni Väisänen, Jarno Rasmus, Jürgen Lehmann).

RK ei ole tarkastanut kevät- eikä kesähavaintoja tästä lajista vuoden 2003 jälkeen.

Rusorintakerttu (*Sylvia cantillans*) (3, 18, 1) = 22 (0, 0, 3, 0, 0, 0, 3)

11.5. Korppoo Utö k (Jari Helstola, Mikko Pärssinen, Brita Willström, Jouni Tittonen).

Avikkotasku *Oenanthe deserti* 6.12.2008 Lahdessa (Kuva: MIKA SELIN) ja Nunnatasku *Oenanthe pleshanka* 10.11.2008 Oulussa (Kuva: HARRI TAAVETTI). Syksyisen nunnataskunaaraan erottaminen itäisistä rusotaskun melanoleuca-alalajin naaraista on haasteellista, ja mm. kuvamateriaalia syksyisistä rusotaskuista on vaikea löytää. Oulun nunnatasku oli maastossa hankala tapaus, kun mm. selkäpuoli on varsin kuvioton vailla lajille tyypillistä selvää vaaleiden höyhenreunusten muodostamaa suomukuviointia. Päälaella kuviointia kuitenkin erottuu. Rinnan värityskään ei kaikissa kuvissa näytä kaikkein tyypillisimmältä. Rengastustilanteessa siiven pituus ja selän höyhenten tyvien väritys (ei valkoista) vahvistivat määrittelyksen nunnataskuksi.

Kashmirinuunilintu (*Phylloscopus humei*)
(2, 38, 3) = 43 (0, 1, 9, 0, 6, 0, 3)
11.–12.10. Mustasaari Västra Norrskär (v) (Aarne Lahti, Roland Lillkåla, Petri Saari, Andreas Uppstu, Jani Vastamäki); 13.–14.10. Pori Tahkoluoto (v) (Tapani Lilja, Pekka Eriksson, Tapani Esama); 19.10. Ii Ulkokrunni (v) (Harri Taavetti, Marja Kuosa).

Yhtä keväthavaintoa lukuun ottamatta kashmirinuunilinnut on havaittu loka-marraskuussa. Lajin tunnistaminen on osoittautunut yllättävän haasteelliseksi, eikä pelkkä puvunkuvaus riitä yleensä varmaan tunnistukseen. Paras tuntomerkki on ääni, joka pitää kuulla riittävän läheltä ja riittävän monta kertaa, jotta lajinmäärittely olisi mahdollisimman varmalla pohjalla.

Siperianuunilintu (*Phylloscopus schwarzi*)
(1, 22, 1) = 24 (0, 0, 0, 0, 3, 0, 1)
9.10. Hanko Tehtaanniemi (v) (Ahti Vapaavuori).

Tiltalti (*Phylloscopus collybita collybita*) (0, 2, 0) = 2 (0, 0, 0, 0, 0, 1, 1)
23.5.2006 Lemland Lågskär n (v, näyte) (Pasi Pirinen, Tapio Aalto, Jani Ceder, Antti Kause, Sampo Laukkanen, Soili Levelehti); 5.10.2007 Hanko Uddskatan lintuasema 1kv (v) (Petteri Lehtikoinen, Pasi Pirinen, Jari Läitasalo, Tatu Hokkanen, Aatu Vattulainen).

Ensimmäiset hyväksytyt havainnot maastamme. Nimialalajin tiltalti on 1970-luvun alusta alkaen levittäytynyt Etelä-Ruotsiin ja on nyt tavallinen pesimälintu länsirannikolla ja Skoonessa (Hansson ym. 2000, Lindström ym.

2007). Oletettavasti niitä esiintyy Suomessakin runsaammin kuin havainnot osoittavat. Alalaji on kuitenkin vaikea tuntea, mitoissa ja väreissä olevat erot ovat melko pieniä. Deanin ja Svenssonin (2005) *tristis*-artikkelin liitteenä on hyvä, tuore johdanto alalajin määrittämiseen. Siinä esitellään myös useista, lähinnä siiven mitoista muodostettu erottelufunktio. Mainittakoon,

Ruosterastas *Turdus naumanni eunomus* 6.1.2008 Pietarsaareissa. *Eunomus*-alalajin ruosterastailla isot peitinhöyhenet ovat kapealti vaaleakärkiset myös vanhoilla linnuilla. Ensimmäisen talven yksilöllä vaihtumattomat uloimmat isot peitinhöyhenet poikkeaisivat huomattavasti muista isoista peitinhöyhenistä vaaleareunaisina ja -kärkinä. Siiven punaruskean alueen kirkkaus osoittaa kyseessä olevan koiraan. Käsikulmien peitinhöyhenten kuviointi vahvistaa määrittelyksen +2kv koiraaksi. Kuva: ANTTI PESOLA

Tiltalti *Phylloscopus collybita collybita* 5.10.2007 Hangossa. Huomaa keltainen alapuoli, vihreä yläpuoli, lyhyt käsisiiven ulottuma, tummat pyrstö- ja siipisulat sekä vaihtuneet keskimmäiset pyrstösulat. Kuva: PETTERI LEHIKONEN

että tuo funktio perustuu pelkästään koiraisiin (L. Svensson kirj.), eikä naaraita voi sen perusteella määrittää alalajilleen – niille tarvitaan oma funktio, jota ei ole julkaistu. Tarkka dokumentointi on edellytys havaintojen hyväksymiseksi. Esimerkiksi pelkistä valokuvista ei ole juurikaan apua, etenkin, ellei kuvan väritasapainoa ole mitenkään kontrolloitu.

Tiltalti (*Phylloscopus collybita tristis*) (0, 74, 0) = 74 (1, 0, 2, 1, 1, 1, 2)

13.9.1990 Järvenpää Vanhankylänlahti 1kv (v, näyte) (Seppo Niiranen, ilm. Petteri Lehtinen); 12.6. Kuusamo Ruka Pirunkirkko Ä (v,ään.) (Markku ja Biti Ojala).

Kuusamon lintu on ensimmäinen vain maastossa havaittu lintu. Laulavien lintujen äänierosta on kirjoittanut Lindholm (2008).

Tulipäähippiäinen (*Regulus ignicapillus*) (1, 24, 1) = 26 (0, 2, 4, 2, 3, 0, 0)

3.5. Hanko Uddskatan lintuasema puita pitkin NE (v, ään.) (Aleksi ja Petteri Lehtinen, Pasi Pirinen, Aatu Vattulainen, Kim Jaatinen, Hannu Holmström, Paavo Seppänen).

Punapäälepinkäinen (*Lanius senator*) (7, 14, 1) = 22 (0, 0, 0, 2, 1, 0, 0)

8.–22.7. Kokkola Oja Bergöflagan 2kv k ssp. *senator/niloticus* (v) (Sami Salonkoski, Jürgen Lehmann, Tom Backlund).

Nokivaris (*Corvus corone corone*) (1, 24, 2) = 27 (1, 2, 1, 4, 2, 4, 4)

1.–2.12.2007 ja 7.1. Espoo Ämmässuo (v) (Matti Koivula, Hannu Holmström, Jouni Rytönen);

Punapäälepinkäinen *Lanius senator* 10.7.2008 Kokkolassa. Käsihiiven tyvellä olevan valkoisen laikun perusteella alalaji on *senator/niloticus*. Kuva: PETRI NIKUPAAVO

Aavikkotulkku *Bucanetes githagineus* 7.6.2008 Nauvossa. Koiraaksi linnun voi määrittää mm. punaisen nokan perusteella. Kuva: JOUKO HÖGMANDER

16.–17.2. Espoo Ämmässuo (v), sama (Petteri Hytönen); 4.10. Luvia Säppi NE (v) (Petteri Mäkelä, Teppo Lehtola, Matleena Mäkelä ym.); 13.12. Espoo Ämmässuo (v) (Petteri Hytönen, Karno Mikkola); 25.12.–8.3.2009 Savonlinna kaatoipaikka (v) (Jarmo Pirhonen, Risto Ruuska ym.).

Espoon havaintojen tulkitaan koskevan samaa lintua.

Aavikkotulkku (*Bucanetes githagineus*) (0, 2, 1) = 3 (0, 0, 0, 0, 2, 0, 0)

7.6. Nauvo Trunsö Stora Stubbskär k (v) (Mikael Nordström, Jouko Högmänder).

Edelliset ja ainoat aiemmat havainnot ovat vuodelta 2005. Suomen havainnon kanssa

samoihin aikoihin touko–kesäkuussa on ilmoitettu Iso-Britanniasta kolme havaintoa (Millington 2008).

Viirukerttuli (*Dendroica striata*) (0, 0, 1) = 1 (0, 0, 0, 0, 0, 0, 0)

23.10. Korppoo Utö (v) (Markus Lampinen, Jorma Knaapi, Leena Laitinen, Ossi Öhman).

Siperiankurpan ohella vuoden eksoottisimpia havaintoja! Viirukerttuli on sekoitetavissa lähinnä rusorintakerttuliin *Dendroica castanea*. Utön viirukerttuli on erotettavissa rusorintakerttulista mm. alapuolen värin (rusorintakerttulilla yleensä lämpimämmän ruskeankeltaisen sävyinen kuin sitruunankel-

Nokivaris *Corvus corone corone* 13.12.2008 Espoossa. Pitkään Ämmässuon kaatoipaikalla viihtynyt lintu. Kuva: PETTERI HYTÖNEN

Viirukerttuli *Dendroica striata* 23.10.2008 Korppoossa. Huomaa sitruunankeltainen alapuolen väri, vaaleat reunukset tertiäalien, isojen ja keskimmäisten peitinhöyhenten reunoissa, viiruinen selkäpuoli ja rinnan sivut sekä keltaiset varpaat. Kuva: TAPIO SADEHARJU

taisella viirukerttulilla), viiruisen selkäpuolen ja rinnan sivujen sekä keltaisten varpaiden perusteella. Rusorintakerttuli ja viirukerttuli saattavat myös risteytyä. Koska tällä linnulla ei kuitenkaan ollut mitään toiseen lajiin viittaavaa tuntomerkkiä, katsottiin, ettei risteymän mahdollisuutta tarvitse huomioida. Utön lintu on todennäköisesti 1kv koiras. Koska vanhat naaraat saattavat olla hyvin samannäköisiä kuin nuoret koiraat, eikä tärkeimpiä tuntomerkkejä (esim. käsisulkien peitinhöyhenten ja isojen peitinhöyhenten

välistä kontrastia) pysty valokuvista aivan varmasti toteamaan, lintua ei hyväksytty iälleen tai sukupuolelleen määritettynä. Viirukerttuli on yleisin Eurooppaan harhautuva kerttuli. Brittein saarilla on tavattu vuoden 2006 loppuun mennessä 36 viirukerttulia. Muiden amerikkalaisten varpuslintujen tavoin Euroopan havainnot ovat voimakkaasti keskittyneet Brittein saarilla ja Azoreille, eikä esimerkiksi Ruotsissa viirukerttulia ole havaittu lainkaan.

Mäntysirkku (*Emberiza leucocephalos*) (1, 8, 1) = 10 (0, 0, 0, 0, 0, 1, 0)
25.1.–8.4. Kirkkonummi Friggiesby k (v) (Timo Toivonen).

Harmaasirkku (*Emberiza calandra*) (23, 53, 1) = 77 (2, 2, 2, 0, 1, 3, 2)
8.6.–2.7. Tyrnävä Ängeslevä k (v) (Tuomas Väyrynen).

B-kategoria

Aromerikotka (*Haliaeetus leucoryphus*) (2, 0, 0) = 2 (0, 0, 0, 0, 0, 0, 0)
nv. 1910 Pori Preiviiki 1–2kv (v, näyte) (ilm. Jukka Salo).

Hyväksytty jo aiemmin, mutta linnun ikä tarkistettu uudelleen, koska linnun tarkka löytöajankohta ei ole tiedossa.

D-kategoria

Harjakoskelo (*Mergus cucullatus*) (0, 11, 2) = 13 (0, 1, 0, 2, 2, 2, 2)
17.12.2007–2.1. Lappeenranta Luukkaansalmi ja Kaukaanselkä n (v) (Paavo Rantanen, Seppo Korpela ym., ilm. Markku Loippo), n. 24.12.2007–16.2. Kustavi Isokari +2kv k (v) (Rasmus Mäki, Hannu Huhtinen, Tomi Kajjanen, Pekka Niittylä ym.); 22.2. Loviisa Kirmosund Hästholmen (Reijo Hytönen); 9.–14.4. Korppoo Utö +2kv k (v) (Jorma Tenovuo, Marika Johansson, Brita ja Ismo Willström, Harri Salo, Petri Salo, Jani Vastamäki); 14.–29.5., 4.6., 8.7 ja 14.8. Pirkkala Pere Pyhäjärvi +2kv k (v) (Riikka Nevalainen, Pasi Nevalainen); 30.12.–

Mäntysirkkukoiras *Emberiza leucocephalos* 27.3.2008 Kirkkonummella. Kuva: PEKKA KOMI

Aromerikotka *Haliaeetus leucoryphus* Porista noin vuodelta 1910. Nuoruuspukuinen Suomen ensimmäinen aromerikotka on tallennettu Turun yliopiston Eläinmuseon kokoelmiin. Kuva: JYRKI NORMAJA

2.1.2009 Kustavi Isokari +1kv k jp (v) (Panu Kunttu, Sanna-Mari Rivasto, Sampo Kunttu).

Lappeenrannan lintu on julkaistu jo edellisessä katsauksessa. Kustavin havaintojen on tulkittu koskevan samaa yksilöä ja Pirkkalan havainnon on tulkittu koskevan samaa yksilöä kuin Tampereen vuoden 2007 havainto.

Flamingo (*Phoenicopterus roseus*) (3, 10, 0) = 13 (0, 0, 0, 0, 0, 0, 1)

7.11.2007 Sipoo Paippinen ad p klo 14:10–14:15 (Mauri Leivo, Emmi Manninen).

Todennäköisesti sama lintu, joka löytyi 10.11.2007 Tammisaaresta ja kuoli seuraavana päivänä.

E-kategoria

Eskimohanhi x Lumihanhi (*Anser rossii* x *A. caerulescens*) (0, 1, 0) = 1 (0, 0, 0, 0, 0, 1, 0)

24.5.2006 Tohmajärvi Akkala ad (v) tn. ris-teymä (Hannu Kauhanen, Jani Varis, Ari Parviainen, Kari Lindblom, Kimmo Nevalainen, Pentti Zetterberg, Heikki Pönkkä, Roni Väisänen, Arvo Ohtonen, Kimmo Järvinen).

Kanadanhanhi (*Branta canadensis*) (0, 4, 1) = 5 (0, 1, 0, 1, 0, 1, 0)

7.–9.10. Pyhtää Heinlahti ja 10.–23.10. Ruotsinpyhtää Teutjärvi pienikokoinen kanadanhanhitaksoni (v) (Ari Seppä, Klaus Laine ym.).

Punatavi (*Anas cyanoptera*) (0, 1, 1) = 2 (0, 0, 0, 0, 0, 0, 0)

18.5. Helsinki Vuosaari Kallvik k (v) (Kimmo Häkinen).

Ensimmäinen ja ainoa aiempi punatavi havaittiin Joensuussa 2000.

Aavikkohaukka (*Falco cherrug*)

31.7.–1.8.2007 Kuopio Saaristokapunki–Kolmisoppi 1kv (v) remmit ja rengas jalassa, otettiin hoitoon Heinolan lintutarhaan, jossa kuoli myöhemmin (ilm. RK).

Aikaisemmin on tavattu remmijalkainen aavikkohaukka Oulussa vuonna 1998. Lajista on havaintoja myös A-kategoriassa.

Hylätyt havainnot Rejected records

Nokisorsa *Anas rubripes* 1.–22.6. Sodankylä jätevedenpuhdistamo (v) ; Siniisipitavi *Anas discors* 21.8. Pori Kyläsaari Launainen n-puk; Ruskosotka *Aythya nyroca* 3.8. Lappeenranta lottuna Häränasaari +1kv n; Pikkukeiju *Oceanodroma monorhis* 4.10. Pyhäjoki Hanhikiven kärki; Pikkuhaikara *Ixobrychus minutus* 8.6. Kitee Kuurna n S; Hanhikorppikotka *Cypus fulvus* 27.4.2007 Raisio; Käärmekotka *Circaetus gallicus* 14.5. Kajaani Otamäen allas subad; Arohiirihaukka *Buteo rufinus* 18.6. Juva Hatsola 2kv; 4.5. Virolahti Viikkilä 2–3kv E; 1.6. Kesälahti Särkivaara; Keisarrikotka *Aquila heliaca* 3.5. Tohmajärvi Värttilä Uusikylä subad; Pikkukiljukotka *Aquila pomarina* 15.8.2004 Kerava Keinukallio ad; Pikkukotka *Hieraaetus pennatus* 6.6. Kuusamo Juhtijärvi; Tunturihaukka *Falco rusticolus* 25.10.1995 Vantaa Westerokalla Kasaberget 1kv; Siperiankurmitsa *Pluvialis fulva* 17.7. Mynämäki Mietoistenlahti ad; Etelänharmaalokki *Larus michahellis* 15.12. Kristiinankaupunki Siipy; Töyhtökiuru *Galerida cristata* 26.8. Virolahti Viikkilä; Arotasku *Oenanthe isabellina* 16.7. Kristiinankaupunki +1kv (v); Mustakurkkukerttu *Sylvia rueppelli* 24.–25.10.2007 Korppoo Utö (v); Punapäällepinkäinen *Lanius senator* 3.6. Kuusamo Liikasenvaaran kylä k; Nokivaris *Corvus corone corone* 2.4. Viirpiö Kallmossen; 5.12. Jomala Störängen ad; Näirukerttuli *Dendroica striata* 24.10. Korppoo Utö.

Aiemmin hyväksytty, uusintatarkastuksessa hylätty
Previously accepted records, now rejected

Munkkikorppikotka *Aegypius monachus* n. 10.–24.6.1976 Ylivieska Raudaskylä Marjamaa 1ad.

Havainto oli maamme ainoa ja oli sijoitettu E-kategoriaan.

Käsittelyssä olevat havainnot Records still under consideration

Eskimo-lumihanhi *Anser rossii/A. caerulescens* 10.–14.10.2008 Tohmajärvi Korpi; Arosuohaukka *Circus macrourus* 15.4.2005 Rääkkylä Oravilah-tti 2; 27.8.2003 Kitee Kunonniemi; Käärmekotka *Circaetus gallicus* 19.5.2007 Kitee Hatunvaara; Arohiirihaukka *Buteo rufinus* 27.4.2006 Rääkkylä Haapasalmi; Pikkukiljukotka *Aquila pomarina* 25.4.2006 Kitee Muljula; Etelänharmaalokki *Larus michahellis* 12. ja 20.4., 4.5.2008 Tampere Tarastejärven kaatopaikka; Tiltalti *Phylloscopus collybita tristis* 25.9.2008 Liminka Virkkula; 25.9.2008 Sipoo Östersundom, Kapellviken; Kashmirinuulintu *Phylloscopus humei* 19.10. Tampere Hervanta; Pyrstötiainen *Aegithalos caudatus europaeus* 1.11.1985 Hanko Uddskatan lintuasema; Viitaitainen *Parus palustris* 2.10.2005 Kitee Muljula; Mäntysirkku *Emberiza leucocephalos* 11.–15.11.2006 Oulainen Piipjärven kylä; 21.10.2007 Kokkola Öja Träju.

Korjaukset ja lisäykset

Punakaulahanhi *Branta ruficollis* päivämäärälajajennus 9.–15.11.1984 Haukipudas Kiviniemi 1kv. Aiemmin julkaistu päivämäärällä 9.–11.11.1984; Isohaarahaukka *Milvus milvus* 15.4.1965 Joensuu, Repokallion kaatopaikka (Jarmo Savonlahti, Ornis Fennica 1965, s. 128); 9.8.1965 Turku, Ruohonpää (Rainer Johansson, Ornis Fennica 1965, s. 128); 27.8.1967 Siikajoki, Tauvo 1m (Jyrki Savolainen, Juhani Vuorinen). RK ei ole tarkistanut näitä havaintoja, koska ne on tehty ennen RK:n perustamista ja laji ei kuulu niihin lajeihin, joista RK on tarkistanut kaikki havainnot. Havainnot on mainittu ylimalkaisesti teoksessa Solonen (1985) ja julkaistaan nyt tarkennetuina päivämääriin, paikoin ja havainnoitsijoin; Arosuohaukka *Circus macrourus* päivämäärälajajennus 18.–20.4.1998 Hanko Täktom. Aiemmin julkaistu päivämäärällä 19.–20.4.1998.; Ruostekurkkusirkku *Emberiza caesia* 8.–10.5.2007 Kökar lintu lauloi => lisäyksenä koiras.

Kiitokset

Pierre Bannon, Normand David, Stephan Ernst, Annika Forsten, Dick Forsman, Barry Gillham, Alexander Hellquist, Rudolf Koes, Markku Kangasniemi, Hannu Koskinen, Antero Lindholm, Tom Lindroos, Caleb Putnam, Peter Pyle, Christoph Randler, Max C. Thompson ja Jani Vastamäki avustivat RK:n toimintaa. Hannu Huhtinen, Ilkka Iivonen, Kari Korhonen, Petri Lampila, Pasi Pirinen, Kalle Rainio ja Jani Vastamäki korjasivat ja täydensivät havaintokoostetta

Eskimo- ja lumihanhen oletettu risteymä *Anser rossii* x *A. caerulescens* 24.5.2006 Tohmajärvellä. Nokan leikkauspinnoista puuttuu lumihanhelle tyypillinen "irvistys" ja nokan tyven höyhenys on pysty-suora kuten eskimohanhella, mutta nokka on liian kookas eskimohanhelle. Kuva: RONI VÄISÄNEN

ja/tai katsausta. Annika Forsten tarkisti summaryn. Ja kiitokset tietenkin myös kaikille havainnoijaan lähettäneille ja lomakkeiden keruutyössä kunnostautuneille.

Kirjallisuus

Dean, A. R. & Svensson, L. 2005: 'Siberian Chiffchaff' revisited. – *British Birds* 98: 396–410.
 Forsman, D. 1999: The Raptors of Europe and the Middle East. – *A Handbook of Field Identification*. T & AD Poyser. London
 Hansson, M. C., Bensch, S. & Brännström, O. 2000: Range expansion and the possibility of an emerging contact zone between two subspecies of Chiffchaff *Phylloscopus collybita* ssp. – *Journal of Avian Biology* 31: 548–558.
 Kehoe, C. 2006: Racial identification and assessment in Britain: a report from the RIACT subcommittee. – *British Birds* 99: 619–645.
 Kivivuori, H., Lehtikoinen, A., Lehtikoinen, P. & Lindén, A. 2008: Siperiankurppa Tohmajärvellä

kesällä 2008. – *Alula* 14: 124–131.
 Koskinen, H. 2009: Larus glaucoides <http://www.elisanet.fi/hj.koskinen/gulls.html> (viitattu 30.3.2009).
 Lindholm, A. 2008: Tiltalttien risteymälaulualue Pohjois-Venäjällä. – *Alula* 14: 108–115.
 Lindström, Å., Svensson, S., Green, M. & Ottvall, R. 2007: Distribution and population changes of two subspecies of Chiffchaff *Phylloscopus collybita* in Sweden. – *Ornis Svecica* 17: 137–147.
 Millington, R. 2008: The birding review of 2008. – *Birding World* 21 (12): 500–514.
 Morozov, V.V. 2004: Displaying Swinhoe's Snipe in eastern European Russia: a new species for Europe. – *British Birds* 97: 134–138.
 Pöyhönen, M. 1996: Mitä tapahtui Pohjankiislalle alkutalvella 1902? – *Linnut* 31(1): 14–16.
 SOF 2009: Ruotsin Rariteettikomitean Internet-sivut www.sofnet.org (viitattu 31.3.2009).
 Solonen, T. 1985: Suomen linnusto. – SLY:n Lintutieto Oy, Helsinki.

Summary: Rare birds in Finland in 2008

The Finnish National Rarities Committee report includes all accepted records for the year 2008, as well as some older records previously unpublished. A few records are still under consideration and will be published in the next reports. Records of birds in other categories than A as well as rejected records are listed separately. The three numbers in brackets after each species name indicate the total number of individuals observed in Finland (1) before 1975, (2) in the period 1975–2007 and (3) in 2008, respectively. These numbers are followed by the total number and then six numbers in brackets, standing for the number of observations during the individual years 2001–2007.

In 2008, two species (Swinhoe's Snipe *Gallinago megala*, Blackpoll Warbler *Dendroica striata*) were added to category A of the Finnish list of observed bird species. The first observation of 'Greater Snow Goose' (*Anser caerulescens* ssp. *atlanticus*) and the first two records of the nominate subspecies of Chiffchaff were accepted. Other accepted species with ten or fewer earlier records were Black-winged Stilt (*Himantopus himantopus*), Lesser Yellowlegs (*Tringa flavipes*), Dusky Thrush (*Turdus naumanni eunomus*), Trumpeter Finch (*Bucanetes githagineus*) and Pine Punting (*Emberiza leucocephalos*). Of the species in category E the second record of Cinnamon Teal (*Anas cyanoptera*) warrants a mention.

The year 2008 was a good one for Short-toed Eagle (*Circaetus gallicus*), Kentish Plover (*Charadrius alexandrinus*), Pectoral Sandpiper (*Calidris melanotos*) and Olive-backed Pipit (*Anthus hodgsoni*). On the other hand, no records of Red-crested Pochard (*Netta rufina*; 84 earlier records) or Dusky Warbler (*Phylloscopus fuscatu*; 77 earlier records) were accepted. The last year without a single record of Dusky Warbler was 1996).